

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „SOLIDARITĂȚII”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „SOLIDARITATEA” sunt:

Agricola (Ecica), Agricola (Hunedoara), Agricola (Lugoș), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ancora, Ardeleana, Arieșana, Arina, Armonia, Auraria, Aurora (Baia-mare), Avrigeana, Bănățana, Banca Poporală (Caransebeș), Banca Poporală (Dej), Banca Poporală (Arpașul-inf.) Beregsana, Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Bocșana, Brădetul, Buciumana, Cassa de împrumut ca însoțire (Bicaz), Cassa de păstrare (Mercurea), Cassa de păstrare (reuniune) (Săliște), Câmpiana, Cârțișoara, Chiorana, Chișeteiana, Codreana, Coada Comuna, Concordia (T.-Uzdin), Cordiana, Coroana (Bistrița), Coroana (Timișoara), Corvineana, Creditul, Crișana, Cugiereana, Decebal Detunata, Doina, Drăganul, Dunăreana, Economia (Cohalm), Economul, Făgetana, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănițeru Hațegana, Hondoleana, Însoțire de credit (Viștem), Institut de credit (Mehadia), Institut de credit (Gavosdia), Isvorul (Sângeorgiu), Isvorul (Sebeșul-inf.), Iulia, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Lucafărul, Lumina, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana (Corniareva), Murășiana, Murășianul, Nădlăcana, Negotul, Noiana, Olteana, Oraviciana, Orientul, Panciovana, Patria, Piatra, Plugarul (Cacova), Plugarul (Săcădate), Poporul (Lugoș), Poporul (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Reuniunea d. împrumut și păstrare (Ily-mare), Riuereana (Cap.-Măndăștur), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana (Caransebeș), Sebeșana (Sebeșul săs.) Secășana, Selăgeana, Sentinela, Șercățana, Sylvania, Someșana, Speranța (Hosman), Șteaua, Târnavăana, Țibleșana, Timișana, Ulpiana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul (Sânsmărtin), Vulturul (Tășnad), Zărândeana, Zlăgnea.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12.—, pe 1/2 an K 6.—

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Situația financiară.

Situația financiară încordată, care dăinuiește deja de vreme atât de îndelungată nu numai la noi, ci și în toate piețele financiare internaționale, producând pretutindeni grave perturbații în viața economică, pare a nu mai lua sfârșit. Speranțele, nutrite de toți ceice simt — și cine nu simte? — consecuențele acestor stări anormale, — că după terminarea nefastului războiu din Balcani situația se va îndrepta, au tot mai puține prospecte de a se realiza în curând. Nouele complicații politice între statele foste aliatare din Balcani, primejdia unui al doilea războiu balcanic, ce nu este încă nici acum pe deplin delăturată, au înăsprit din nou situația financiară, au impus iarăș rezerve tuturor cercurilor financiare și în loc de ameliorarea obicinuită în timpuri normale pe vremea aceasta, a cauzat, precum am semnalat și noi în ultimul nostru raport săptămânal, o nouă urcare a discountului pe toate piețele financiare.

Cum timpul este foarte înaintat, se apropie prima Iulie, cu trebuințele sale potențate de bani, credem că nu greșim dacă facem prognosticul, că, chiar și în cazul când ar urmă desarmarea generală în Balcani, în viitorul apropiat abia ne vom putea aștepta la o ameliorare mai de seamă și durabilă a piețelor de bani. În aceasta credință a noastră ne întărește și faptul, că se apropie cu pași repezi și campania de cereale, care, precum este de obște cunoscut, de obicei scumpește și ea în lunile de toamnă

numărul și deci nici de astădată nu va lipsi a-și exercia influința asupra formării viitoare a pieței internaționale de bani.

Dar abstracție făcând de toate considerantele amintite, împrejurarea, care va exercia cea mai hotărâtoare influință asupra piețelor financiare, contribuind încă pentru multă vreme la menținerea scumpetei actuale de bani sunt marile împrumuturi de stat, în perspectivă, după încheierea definitivă a păcii în Balcani și desarmarea generală, ce va avea să-i urmeze și în celelalte state interesate din Europa.

Sumele de care au momentan nevoie țările solicitătoare de împrumuturi sunt evaluate la horenda sumă de 5—6 miliarde franci! De unde se va lua în timp scurt aceasta sumă și cum vor putea fi satisfăcute deodată toate cererile de credit? Iată o întrebare, ce se impune, dacă ne vom gândi, că aproape nu este stat în Europa care să nu aibă nevoie a contracta v'r'un împrumut, iar state, cari să dea aceste împrumuturi abia sunt trei: Anglia, Franța și Germania, cari au și ele fiecare de satisfăcut trebuințe interne considerabile.

Este evident, că chiar și în statele amintite, cari formează, așa zicând, pe bancherul permanent al celorlalte state europene, mai sărace în capitaluri, o sumă atât de horendă de 5—6 miliarde nu stă momentan în disponibilitate. Teama de războiu a detras din circulațiune, și în statele din chestiune, sume extraordinar de mari, cari vor reintră din nou în circulațiune numai succesiv, încetul cu încetul, după un timp mai îndelungat. Iar disponibilitățile existente, economiile din trecutul apropiat fiecare din

statele împrumutătoare de bani, va căută să le întrebuințeze, de sine înțeles, în prima linie pentru acoperirea trebuințelor sale interne.

Iată pe scurt câteva momente, care ne indică cu destulă evidență, că situația actuală financiară încordată, se va menține, mai ales aici la periferii, încă timp îndelungat, împrejurarare, de care va trebui să țină cont și băncile noastre, întocmindu-și afacerile în consecuență.

Chestiunea izlazarilor comune.

Asupra acestei importante chestiuni «Drapelul» din Lugoș publică în Nr. său dela finele săptămânei trecute un articol din peana «Unui urbarialist», în care după ce constată că s'a făcut poporului un bun serviciu cu traducerea și editarea legii: «Despre izlazarile comune neîmpărțite» îndeamnă cu insistență pe cei chemați, să facă din bună vreme preparativele de lipsă, ca atunci, când ministrul de agricultură, pe temeiul § 6 al legii, va voi să pună legea în practică, să nu afle comunele nepregătite pentru constituirea societăților.

Preparativele acestea ar fi: compunerea registrului membrilor și a proiectului de statute. Lista membrilor. — În al 28-lea § se zice: Membru al societății e acela, care cu privire la pășunea intrată în legăturile societății are competență (părticică) cu drept de proprietate ori de folosință».

Pentru fiecare comună trebuie dar făcut registrul separat de cei din comuna respectivă, căci numai ei sunt, cari din comună sunt comproprietari la izlaz. De compunerea acestui registru trebuie să grijească dar fiecare comună pentru sine separat. În direcția aceasta li se impune prin urmare o datorință preoților și învățătorilor noștri și aceasta nu ar fi permis să se lase cu doara.

Proiectul de statute însă poate fi mai general, adecă pentru toate comunele noastre, sau cel puțin pentru mai multe comune la fel, căci împrejurările în mai toate comunele, sau cel puțin în mai multe sunt aceleași. Aici se impune datorința societăților noastre economice, celor dela Asociațiune (referentul economic) și eventual celor dela conducerea cluburilor comitatense, ca să pregătească un proiect de statute, care, cu puține modificări, să se poată accepta în fiecare comună.

După informația, ce o are autorul, urbarialiștii din comuna urbarială Lugoșul român au exmis deja o comisiune pentru compunerea unui proiect de statut pe baza și în înțelesul legii noi și pentru procurarea registrului urbarialiștilor. Ar fi de dorit să se publice la timpul său acest proiect de statute spre a servi și altora de directivă. Publicarea s'ar putea eventual face și în revista noastră.

«Un urbarialist» recomandă țăranilor noștri cu toată căldura, «să se intereseze din adins de afacerea de mare importanță pentru viitor și să nu lase ca oficialitatea să vină în situația de a se îngriji ea de daraverile lor, căci orișicât vor fi de binevoitoare organe oficiale, totuși nu vor putea vedea toate lipsele așa de bine, ca stăpânul, căci ochii stăpânului sunt mai ageri și mai binecuvântați.

De astădată nu mai e vorba de lăsat de azi pe mâne, căci legea impune imperativ alcătuirea societăților urbarialiste și nu e de a ne mângâia cu presupunerea, că cei de pe la comună și așa vor îngriji de izlazuri. Societățile acestea trebuiesc înființate și, dacă noi nu le înființăm, ni le înființează alții, — dar în mâna primăriilor nu mai poate rămâne afacerea».

Și încheie cum urmează:

«Așa dar să ne punem la lucru încă dela început și să nu ne lăsăm cu doara, — căci cu doara nu o ducem departe. Cei chemați să îngrijească de săvârșirea lucrărilor acestora și să nu le lase în mila Domnului, — căci și Hristos a zis: «Petre dă din mâni»!

Băncile săsești din Ardeal.

Numărul institutelor de bani săsești din Ardeal, după o lucrare statistică de Dr. Friedrich Krafft asupra acestor institute, apărută în Nr. ultim al revistei „Pénzügyi Szemle“, este de 212, anume 176 de însoțiri sătești sistem Raiffeisen și 36 bănci. Dintre bănci 9 sunt asemenea întemeiate pe baze cooperative, iar 27 sunt societăți pe acții.

Capitalul social al celor 36 de bănci se cifrează cu K 12.377,606.—*) și anume au 4 bănci capital social de K 1 mil. sau peste 1 milion; 3 bănci între 1/2—1 milion; 14 bănci au capital de peste K 100,000.—, iar la 15 bănci capitalul social este sub K 100,000.—.

Totalul rezervelor acestor 36 de bănci se cifrează cu K 25.534,897, astfel că capitalul propriu al băncilor săsești se urcă în sumă rotundă la K 38 milioane.

Comarate cifrele acestea cu cele publicate de Bizony László, în broșura sa „A keleti határról“ asupra capitalului propriu al băncilor române și maghiare din Ardeal rezultă următorul tablou:

	Băncile:			După datele noastre pe
	săsești	maghiare	românești	1910, incl. însoțirile:
Capital soc.	K 12.377,606	K 34.229,599	K 16.366,956	K 26.764,809
Rezerve	„ 25.534,897	„ 10.724,313	„ 5.708,927	„ 10.851,885
	K 37.912,503	K 44.953,912	K 22.075,883	K 37.616,694

Adăugând la cifrele acestea și suma scrisurilor fonciare și a depozitelor spre fructificare rezultă că au:

	Băncile:		
	săsești (Dr. Krafft)	maghiare (Bizony)	românești (Bizony)
Capital propriu	K 37.912,503	K 44.953,912	K 22.075,883
Scrisuri fonciare	„ 198.162,600	„ 4.878,200	„ 9.432,000
Depozite spre fruct.	„ 120.894,632	„ 157.846,916	„ 66.242,818
	K 356.969,135	K 207.679,028	„ 97.750,701

Conform datelor acestora institutele de bani românești și maghiare au împreună un capital de circulație de K 305.428,729, deci băncile săsești au rotund cu K 50 mil. mai mult decât cele românești și maghiare.

Profitul net realizat de băncile săsești în 1911 se urcă la K 3.404,392; iar al băncilor maghiare și ro-

* Cifrele sunt ale anului 1911.

mânești a fost, după Bizony, de K 4.212,057, resp. de K 2.084,429.

Numărul insoțirilor sătești sistem Raiffeisen, precum am arătat deja, este de 176, cu 14,596 de membrii. Capitalul lor de cuote a fost de K 348,842, rezervele de K 1.051,877, dep. spre fructificare de K 10.019,750, iar creditul pus la dispoziție din partea Sparcassei din Sibiu s'a cifrat cu K 4.427,799. Au avut deci un capital de circulație de rotund K 15 milioane.

Ele au realizat în total un profit net de K 146,038. Din totalul profitului net realizat de băncile săsești în sumă de K 3,404,392 s'au dat pentru dividende K 878,979 și K 584,244 pentru scopuri culturale. Restul pentru dotarea rezervelor.

Bancherul din provincie.

Scrisoarea V.

Acoperirea pretensiunii.

Am parcurs diferitele căi și mijloace, cari stau la dispoziția bancherului, pentru a se putea convinge, că cineva cât prețuește, și averea sa din ce constă. Pentru constatarea acestui fapt, sau trebuie să te mulțamești cu informațiile, ce le primești sau să controlezi contul, sau să te folosești de datele bilanțului său. La unul dintre aceste izvoare de informații — ești avizat, dacă judeci garanția cuiva în caz că ridică un împrumut pentru sine, sau garantează pentru alții.

Dar, deși informația câștigată în acest fel — în ce privește calitatea și mărimea averei, — în momentul acesta poate să fie corectă și adevărată, nu trebuie, ca tot așa să rămână și pe viitor. Împrumutul poate să fie asigurat atunci când se dă, dar împrumuturile împrumutătorului se pot schimba și fără știrea ta foarte ușor și în scurtă vreme înspre rău. Este drept, că în cele mai multe cazuri, vei putea descoperi, însuși, fără vr'un ajutor străin, aceasta schimbare, dacă controlezi contul respectivului; dar năcazul este, că aceasta descoperire poate să întârzie. Tu ajungi la convingerea, că afacerile cuiva merg spre rău, și îi abzici creditul; dar se poate întâmpla, că el deja să fie atât de înglodat ca să nu mai poată corăspunde provocării tale. Constatarea faptului, că afacerile cuiva încep să se încurce, este de sigur de importanță, căci îi vei sistă acordarea de noue avansuri; în multe cazuri vei afla aceasta la timp ca cu graba să-i poți abzice, și să-ți recapeți împrumutul; dar precum am amintit mai înainte, nu totdeauna are omul folos de ceace știe, fiindcă uneori află anumite lucruri prea târziu.

Cineva își poate începe afacerea cu capital suficient, își poate purta contul său de bancă cu cea mai mare punctualitate, nici când nu depășește nici baremi cu o coroană maximalul creditului, peste care poate dispune fără acoperire, și peste câțiva ani, totuși falimentează, spre părerea de rău a bancherilor săi și mirarea tuturor. A speculat în secret, în acții, în produse și în alte, și a reușit să țină chiar și urma acestor afaceri departe de contul său dela bancă, și astfel de ochii bancherilor săi. Și pe când ei se încred orbește în datele strălucite ale bilanțului său ultim, pe atunci în secret s'a pierdut pe rând toată averea și a dispărut în noianul diferențelor necunoscute.

Spre norocul tău astfel de cazuri, numai rar și excepțional pot obveni. Căci abia de există unul între zece mii, care fără de veste să-și părăsească afacerile cinstite și poziția socială respectabilă, pentru ca să arunce tot ce are în vârtejul speculației; dar deși aceste cazuri sunt excepționale totuși trebuie ținut cont de ele, dacă vorești să ții seamă de toate eventualitățile și să te aperi în contra lor.

Pierderile noastre de bancă sunt totdeauna excepționale. Nici când nu acordăm împrumuturi, despre cari avem temere că le vom pierde. Pierderea o ajunge deci pe o bancă de regulă, pe neașteptate și aceasta totdeauna atunci, când contul este lipsit de acoperire. În contra acestui caz există o singură modalitate de apărare: — și aceasta este laturea cea mai slabă a băncilor din provincie, — nici când nu încuviință anticipații la nimeni, decât pe lângă o acoperire corăspunătoare și recunoscută de bună.

Așa faci, când escontezi cambii din banii băncii. Nu dai banii pe garanția personală a ultimului girant. De fapt el îți oferă caventi, în persoana acceptantului, și a celorlați obligați cambiali.

Fiind lucrul astfel, când îți plasezi capitalurile în esconturi, nu este nici decât motivat, ca să le plasezi în conturi epuizate, fără vreo altă acoperire. Dimpotrivă, ai lipsă de mai multă acoperire, căci cambii se bazează pe contravaloare faptică, afară de responsabilitatea personală a celor deobligați, pe când conturile epuizate n'au altă acoperire. Afară de aceea scadența cambiiului e știută și fixă. Până la scadența abia dacă rămân 3 luni, în care timp situația partitidelor se poate schimba spre rău. Pe când banii, cari s'au ridicat până la o anumită sumă limitată fără acoperire, de regulă nu se replătesc așa de repede. Prin urmare unui astfel de debitor îi rămâne mai mult timp pentru a se încurcă, dacă afacerile lui au apucat-o în direcția aceasta.

Poate să-ți cadă greu ca să respingi cererea vreunei persoane sărace, dar din familie bună, cu care ești în prietinie. Dar în afacerile de bancă, dupăcum am amintit și în introducere, simțămintele trebuie să aibă un rol foarte restrâns. Totatât de puțin să te atingă împrumutarea că vreunui prietin trebuie să-i denegi acordarea vreunui împrumut fără acoperire, ca și cum ai respinge un rămășag sau vreun plan de călătorie sau de preumblare sau vr'un joc de noroc. A cugetă altcum poate este o slăbiciune, dar dacă rezultatul acestei slăbiciuni este vre-o pretensiune neincassabilă, atunci cu cât te desbari mai curând de această pornire, cu atât este mai bine.

Tu recunoști, că în principiu este corect a pretinde acoperire, dar de altă parte ești de părerea, că nu este lucru cuminte a forță acoperirea aceasta cu orice preț, căci altcum câteva conturi de ale tale din cele mai sigure, ușor ar putea trece la vecinul tău, la «Primul institut de credit din Bănești».

Ești convins, că ei foarte rar lucrează reglementar, dar și dacă o fac, aceasta se întâmplă foarte liberal. Dacă știrea aceasta ar ajunge la tine prin clienții tăi, cărora le-ar cădea foarte bine un asemenea procedeu lax dela tine, de sigur că ai primi-o cu o anumită neîncredere. În cursul daraverilor zilnice vei auzi adeseori și de ici și de colo, că condițiile tale sunt mai puțin favorabile, și procedura ta mai greoaie decât a altor bănci. Imputarea, — dacă vei căuta să te convingi — se va dovedi aproape în toate cazurile ca lipsită de bază. Va proveni uneori din neînțelegere, alteori din flecării și de cele mai multori din reavoință. Cu toate

acestea împlinirea neîntreruptă și strictă a regulamentelor, va fi împreună fără îndoială cu pierderea unei anumite părți a clienților, ceea ce nici unei bănci nu-i convine, deși pierderea va consta numai din un mare număr de conturi neacoperite și exhaustate.

După uzul, ce domnește de prezent la bănci în provincie așadară, crezi, că trebuie să scoți din uz această unică regulă, care îți asigură împrumuturile sub toată împrejurarea. Fiindcă celelalte bănci încă fac așa, ești silit, ca să te abați dela acel principiu care-ți asigură toate pretensiunile, ori și ce lovitură ar cădea asupra averii debitorilor.

Ca răspuns vei cită proverbul unui scriitor vechiu. «bine trebuie să șază în șea acela, care voiește să sară peste legile obiceiurilor». Este adevărat; dar împrejurarea, că obiceiul te scoate tot mai mult din văgașul sigur al administrației de bancă, încă nu este motiv ca noi să nu discutăm meritoric însuși despre acest obicei. E posibil, că dacă cu timpul se vor recunoaște din toate laturile pericolele și părțile lui nesănătoase, atunci treptat-treptat va fi restrâns și cu timpul părăsit cu totul.

Să punem dar cazul, că sunt — dupăcum de fapt și sunt — în Bănești oameni, ale căror împrumuturi, sunt — mai presus de orice îndoială — sigure chiar și fără de acoperire: cu toate acestea nu suferă îndoială nici aceea, că nimeni nu este așa de bun fără acoperire, ca și cu acoperire. Dacă fiecare împrumut aflător în cărțile tale ar fi asigurat cu o acoperire corespunzătoare, este clar, că în privința aceasta nu ar fi expus nici decât la rizicul de a pierde; dar din momentul în care ai început ca să faci excepție de la această regulă și să acordezi împrumuturi unuia și altuia fără acoperire, părăsești baza solidă a siguranței și pășești în mocirla înșelătoare a rizicului afacerilor.

Nu uită, că bonitatea fiecărui împrumut, ce-l dai fără acoperire, se bazează numai pe judecata ta, în ce privește caracterul și averea debitorului. Dar oare în astfel de cazuri judecata ta — sau a ori și căruia — este fără greș? Și peste tot e în stare a suplini acoperirea sigură?

Dacă faci o clasificare între clienții tăi, și-i alegi pe cei mai de încredere — alegi caprele dintre oi — praxa ta îți s'ar părea supranaturală, dacă din când în când n'ai mai îmbrățișa și câte-o oaie neagră. Și dacă ironia sortii așa voiește, cazul de eventuală pierdere, se va ivi din cercul acelora, pe cari tu i-ai ales, în cari îți-ai pus toată încrederea, și căroră — durere — le-ai împrumutat fără asigurare banii băncii.

Să punem cazul, că unei persoane, pe care fiecine, deci și tu, o consideră de bogată și necondiționat bună pentru suma aceasta, îi incuviințezi un împrumut de zece mii de coroane, fără acoperire, pe un termen de 3 luni. Să mai punem cazul mai departe, că se dovedește că averea i-a fost fals prețuită, și că respectivul falimentează, devine insolvent și se invoiește cu creditorii la o escontare de 25%. Profitul curat ce-ți rezultă din această afacere, dacă le computăm toate, abia dacă ajunge suma de 50 coroane. Ca să poți căpăta aceasta modestă provizie pentru rizic ai riscat 1000 de coroane și de fapt ai pierdut șapte mii cinci sute. Trebuie să incuviințezi o sută cincizeci de împrumuturi noue de câte o mie de coroane, adevărat să iai asupra ta rizicuri noue neacoperite până la suma de un milion și jumătate pentruca să îți-se restituie pierderea. Este însă în faptă 15:1 proporția de probabilitate. că la scadența fiecare partidă își va achită datoria? Sau să punem întrebarea

altfel: ești oare atât de sigur, că toate cele 150 de împrumuturi fără acoperire, se vor achită? Pot avea dreptate, în 149 de cazuri; dar dacă a greșit numai într'un singur caz, pierderea aceasta mistue întreg câștigul dela toate celelalte împrumuturi și absoarbe până și urma rizicului, muncii și grijilor tale.

În fiecare caz singuratic, dacă dai împrumuturi fără asigurare, trebuie să te cugeți și la aceea, că împrumutătorul poate să moară, câtă vreme îți este încă dator. În cazul acesta împrumutul tău poate rămâne legat, pe un termen ce nu se poate prevedea. Executorii testamentari ai decedatului nici nu pot fi obligați să plătească înainte de expirarea a 12 luni; dar se poate întâmpla un năcaz și mai mare: ereditatea să ajungă la sedria orfanală. Când institutul tău a acordat Domnului Bulbuc, — care în decursul acestui timp a murit — un împrumut de 50,000 — de cor., fără acoperire, pe câteva luni, în nici un caz nu a contat la posibilitatea, că aceste 50,000 — de coroane, vor fi legate pe mai multă vreme, aceasta cu atât mai puțin, cu cât valoarea proprietății lui a întrecut cu mult datoriile. Cu toate acestea nu mult după decedarea Domnului Bulbuc proprietatea ajunge la sedria orfanală, și cu toate ostenele continue ale avocatului tău, totuși nu se mai face nici o dispoziție, pentru valorizarea vreunei părți a averii, ca astfel să se poată achită datoriile. În fine te înștiințează, că nu peste mult vei ajunge și tu la pretensiunea ta; dar în cei din urmă doi ani, a mai fost destulă vorbă despre așa ceva, și ușor se poate întâmpla, ca din nou să te înșeli.

Prin urmare unica regulă, care îți oferă pentru toate cazurile siguranță, este: să nu dai niciodată împrumuturi fără acoperire. Nu este destul, că a-i putut-o face aceasta nepedepsit în o sută de cazuri pentrucă — dupăcum am văzut mai înainte — un singur faliment îți poate absorbi oricând întreg rodul ostenelelor tale.

E de notat, că atunci este momentul potrivit de a cere acoperire, când deschizi contul și nu ulterior. A îngădui mai întâi, ca datorășul să ridice fără acoperire sume preste creditul votat și numai după aceea să pretinzi acoperire, ar deșteptă în client credința, că ai auzit ceva știre nefavorabilă despre el, și cu greu îți va succede, ca să-l convingi despre contrarul. Cu drept te poate întreba: mai înainte te-ai încrezut în mine — de ce acum această lipsă de încredere? Și aceasta este o pretensiune, pe care, dacă o ridicai mai înainte, nu ar fi supărat pe nimeni, pe când ulterior dă ansă la supărări și se consideră ca ofensă.

Dacă un proprietar de pământ cere împrumut dela un particular, baza și condiția obicinuită a acestui lucru este intabularea pe proprietatea debitorului, nu ca un favor, ci ca un lucru natural și ca un uz. Stând lucrul astfel, este greu de înțeles, că pentruce să pretinde dela bancher, ca să-și dea banii împrumut ori și cui, fără de împlinirea vreunei astfel de formalități.

Este posibil că răspunsul va fi, că este mare deosebire între un împrumut transitoriu, pe care-l dă de obicei bancherul și între împrumutul stabil, care de regulă se dă pe lângă intabulare. E drept, că există această deosebire — și este mai mică probabilitatea, că cineva să-și prăpădească moșia în decurs de 3 luni, decât în 3 ani. Cu toate acestea un particular își poate plasă cu mult mai ușor banii pe timp mai îndelungat, decât tu pe câteva luni, căci el între ori ce împrejurări se poate acoperi din ipotecă, pe când tu nu ai nimic. El și-a apărât pretensiunea în contra

ori și căror furtuni, pe când tu rămâi cu mâna goală și expus tuturor vijeliilor.

Va fi deci bine, să nu pui așa mare pond pe scurtimea scadenței împrumuturilor neacoperite, considerându-o ca un element al siguranței. Dintre cele mai mari pierderi cunoscute ale băncilor engleze, câte-va derivă din astfel de împrumuturi transitorii.

Nu trebuie pierdută din vedere nici împrejurarea că dacă la unul sau altul dintre clienții tăi abtăi dela acoperire, pe când dela alții o pretinzi, cu greu poți evita inconvenientul de a comite nedreptăți. Nu vei putea spera că-ți va fi posibil în toate cazurile să distingă cu siguranță pe aceia, cari sunt și între aceia cari nu sunt buni fără acoperire. Dela Câmpeanu vei pretinde acoperire, fiindcă îl consideri că este sărac, pe când Domnului Găzduc îi dai tot ce cere fără acoperire, pentru că îl consideri că este bogat. După obiceiurile de azi ești justificat; dar n'ar fi procedura mult mai corectă, dacă ai pretinde, dela fiecare, fără deosebire, acoperire? Domnul Câmpeanu de sigur că va afla, că altora le dai împrumut fără acoperire și se va simți jignit, că el un client atât de vechiu, este eschis dela un astfel de favor.

De altcum vei experia, că oamenii bine situați se vor feri mai puțin a da acoperire, decât cei săraci. Mai cu samă aceia se sfătoșesc, că nu dau acoperire, cari n'au ce da. Cu obrăznicie liniștită îți vor reflecta, că astfel de oameni ca și ei sunt din principiu contra unui astfel de lucru, și că a cere acoperire dela persoane cu spirit comercial mai rafinat însemnează atâta, cât a le vătăma ambiția. Vei ști că ocazional, cum trebuie să tractezi cu astfel de susceptibilități și cum să le prețuiești după merit.

Dacă îi vei spune Domnului Găzducu, că acoperirea nu este decât o chestie de formă, dar ușurează situația în cazurile când nu poți abtă dela acoperire, atunci el va apreția greaua ta situație și după toată probabilitatea îți va îndeplini dorința. Și ceace face Domnul Găzducu ar face-o și alții dacă chestia li s'ar explică simplu și cu sinceritate. Dacă li se spune comercianților și altora, a căror avere se poate ușor vedeă, că prin aceea, că dau acoperire pentru împrumuturile lor. — pe tine te aduc în situația favorabilă, de a putea forță acoperire și dela acele persoane și negustori, a caror avere nu se poate vedeă, — e de tot natural, că ei, în interesul lor propriu vor căută să și corăspundă acestei regule.

Împrumuturile neacoperite fără îndoială s'au dat dela început în convingerea, că împrumutătorii sunt persoane, sau firme, cu avere bine cunoscută și cu credit neescepționabil. Nici nu se poate presupune, că a putut acordă vreodată vre-un director sau vreo direcțiune un împrumut, cu intenția și gândul premeditat, că acela va ajunge pretensiune dubioasă. Durere însă la instituttele de bani, precum am văzut surprizele le cauzează totdeauna împrumuturile neacoperite

Dacă s'ar putea câștiga datele am aveă un conșpect foarte interesant și instructiv al rezultatelor curate, ce arată afacerile de bancă din țară din creditele neacoperite. Inregistrează într'o rubrică profitul aproximativ și în cealaltă pierderea aproximativă după un astfel de cont, și cine se îndoiește, că din acestea două în care parte va balansă cumpăna? Pierderile îndurate la împrumuturile neacoperite — de cari ne aducem aminte — sunt destul de mari, pentru ca să poată întipări cu putere în mintea bancherului, primejdia ce o invoalvă acest lucru și că condițiunea indispensabilă pentru ori și ce anticipație sau împrumut este: acoperirea.

Fără îndoială, că ar trebui să domnească între bănci o armonie mai mare și un sentiment mai viu al rizicului comun, ce-l au, pentru de-a putea câștiga acest principiu o valoare generală, căci nici o bancă nu poate urmă cu severitate acest principiu, fără rizicul de a pierde o anumită parte din afaceri, în timp ce concurența își face mendrele. Persoanele, cari s'au obicinuit ca să privească împrumuturile neacoperite nu ca un favor, ci ca un uz și ca un drept al lor, fără îndoială că vor protestă în contra introducerii unui sistem, care ar restrânge operațiunile lor, și ei astfel fără șovăială, și-ar transmite obiceiurile lor altundeva, admițând, că află bănci, cari să-i primească ca clienți pe baza aprețierii lor proprii, și cari să le deschidă conturi sub condițiunile impuse de ei înșiși.

Pierderea de venit, ce rezultă de aici, pune-o față în față cu pierderea, care azi-mâne se va putea naște din conturile neacoperite; cel puțin ai posibilitatea, ca pierderea actuală, pe viitor să o transformi în profit. Mai bine pierd acuma folosul după o singură sumă, ce trece preste acoperire și care a voit să o ridice clientul, decât să pierd mai târziu întreagă suma.

Este evident, că banca, care este destul de curajoasă, că să se opună obiceiului și după expirarea unui fel anumit răstimp refuză categoric ori și ce de împrumut fără acoperire, nu poate să sufere pierderi. În caz de lipsă va face câțva timp afaceri mai puțin, dar cel puțin folosul ce rezultă din aceste afaceri reduce, nu va fi periclitat, ci acționarii după toată probabilitatea vor primi aceeași dividendă, ca și până acum. Este mai mare probabilitatea că aceasta va rămâne și pe mai departe stabilă, căci nu se vor ivi continuu sumedenia de pretensiuni dubii, cari să înghită întreg folosul. Oare să fie imposibil, ca băncile cutărui oraș să se învoiască între ele, ca după expirarea unui anumit timp, fără acoperire să nu mai acorde împrumuturi, în conturi noi? O astfel de procedură nu ar atinge afacerile curente ale băncilor și ele ar putea lucră și mai departe sub aceleași condiții ca acum; dar s'ar creă temelia afacerilor din viitor, care ar da acestor afaceri soliditatea și siguranța, care în sistemul actual le lipsește.

Prin potențarea concurenței dintre instituttele financiare, crește mai departe și necesitatea, ca toate împrumuturile unei bănci să aibă acoperirea recerută. Scăderea constantă într'o anumită direcție a câștigului în afacerile de bancă, care este urmarea acestei concurențe, pune încetul cu încetul limite pretensiunilor dubioase. În proporția, în care scade profitul tău, trebuie să scadă și rizicul tău, mai cu seamă în ceace privește pe acela, care derivă din împrumuturi neacoperite.

Vei întrebă, că oare caracterul singur nu formează garanție, oare nu există și indivizi mai puțin avuți, cărora banca le-ar putea acordă împrumuturi cu conștiința liniștită, persoane, cari odată cu capul nu ar luă asupra-și angajamente, despre cari nu știu dinainte, că le și pot îndeplini punctuos? Fără îndoială: în intenția cinstită rezidă oarecare garanție, dar și cinstea poate fi clătinată prin lovituri de ale sorții. Poate cere cineva bani dela tine, în hotărîrea firmă ca să-i replătească. Știe, cum, și este convins pe deplin, că la timpul recerut o va putea face. Dar nu există acel grad de onestitate, care ar putea înzestră pe cineva cu o putere mai mare de prevedere; nici el nu va putea vedeă mai bine prin zidul de piatră decât vecinul său, și nici de loviturile sorții nu-și va putea feri întreprinderea.

Bancherul, care face experimentări de a da împrumuturi ținând cont numai de tăria de caracter a clienților, trebuie să fie un bun cunoscător de oameni, o însușire cu care bancherii nu prea sunt dotați din belșug. Ba chiar din potrivă: eu am experiat, că bancherii au mai mult înclinarea de a fi înșelați, îndată-ce acoardă împrumuturi neacoperite și fac experimentări pe terenul nesigur al creditelor personale.

Dacă un client fie și modest situat îți cere vre-un împrumut transitoriu, neacoperit, și te convinge că lipsa aceasta n'a putut-o prevedea, că în scurtă vreme va ajunge în posesiunea mijloacelor de a putea re-plăti, și tu, lucrezi cu el de un șir îndelungat de ani, ca să fi convins că procedează corect și inescapabil, atunci cu tot dreptul poți face excepție. — Împrumutul îl dai à conto unor bani, cari cu siguranță nu peste mult îți vor ajunge în posesiune, excepționând cazul, că respectivul în ultimul moment devine un om de nimic și cu o singură lovitură își nimicește bunul nume câștigat într-o viață întreagă. — Dar un astfel de ajutor personal și transitoriu, se deosebește mult de împrumutul, care-l dai fără acoperire unei persoane, care negustorește și cumpără marfă cu el.

Vei întreba, că oare nu este de lipsă ca venitul contului să contrabalanseze în anumite privințe rizicul împreună cu el, respective, că nu ar fi consult, ca la un cont, care — sub aceleași condiții și împrejurări — anual produce venit de 5000 de coroane, să se acoarde împrumuturi mai mari, decât la acelea, cari dau numai un venit anual de 1000 coroane.

Creditul acordat trebuie să-l determine exclusiv siguritatea și nu folosul ce aduce. Dacă te temi că vei pierde un client bun, dacă nu-i încuviințezi sau nu-i urci fără acoperire împrumutul, atunci întrebarea se reduce la următoarele: mai bine rischezi capitalul însuși, decât să pierzi folosul ce-ți poate aduce? — Oare teama de a pierde pe cel mai bun client al tău, te-ar putea îndupleca, la aceea, ca să continui, sau să mărești rizicul, pe care altcum nu l-ai lua asupra ta? La această întrebare: numai unul poate fi răspunsul, și anume: nu, căci o astfel de pretensiune rea, poate absorbi câștigul cătorva duzine de alte conturi, cari nu-ți cauzează neliniște și nu sunt cu rizic. A adună orbește câștiguri și a sparge găuri, prin care aceste câștiguri pot dispărea, ar însemna a proceda nerațional. Bancherul cu greu consideră sîta de prototipul rezervoarului în care el își adună câștigul. Cu toate acestea ispita despre care este vorba, este puternică; de aceea trebuie urmărită cu atențiune și opusă rezistență. Va fi una dintre cele mai mari ispite, ce vei întâmpina în daraverile tale. Câștigul ce-l arată astfel de conturi este plăcut ochiului, dar se dovedește foarte adeseori de un fruct amar la gust și veninos pentru bancher.

Deși nu este permis să concezi, ca profitul celui mai prețios cont al tău se influințeze — fie și numai pe un moment principiul sigurității, totuși poți să le faci un favor însemnat unor astfel de conturi: le dai pace, chiar și în timp de criză, până ce referințele proprietarului contului și acoperirea nu se schimbă spre rău. În forma aceasta proprietarul contului e ferit de teama că i se abzice creditul, și îl poate folosi mai stabil și cu mult mai rentabil. Pe lângă folosul mai mare, ce l ai dela astfel de conturi, le mai dai proprietarilor lor și posibilitatea, ca să-și asigure avantajii corăspunătoare.

AGRICULTURĂ.

Situațiunea agricolă.

Raportul oficial ultim al ministrului de agricultură ungar zugrăvește starea sămănăturilor din țară mai favorabil, decât cel de mai înainte. Sămănăturile de toamnă în general s'au îndreptat, iar dintre cele de primăvară numai la ovăs se constată stagnare. O adevărată surprindere prezintă numitul raport, când constată, că teritorul rămas din toamnă nesămănat, din cauza timpului nefavorabil, nu trece peste 820,000 jug. (11·97%, scădere față de anul trecut) pe când teritorul sămănat în primăvară, ca întregire, este cu 1.270,000 jug. mai mare ca în anul trecut. Creșterea aceasta în teritorul sămănat în primăvară se arată: cu 22·18%, la ovăs, cu 15·42%, la orz, cu 12·19%, la porumb, cu 7·43%, la napi de zăhar și cu 5·73% la cartofi. Se'nțelege, aceste cifre nu pot fi de tot exacte încă, dar chiar apropiindu-se numai de realitate, prezintă o surprindere plăcută. E întrebare acum, dacă mai ales la ovăs și orz nu se va manifesta — la preț — nefavorabil mărirea teritorului ocupat din primăvară cu aceste semințe, ceea ce însă e puțin probabil dat fiind d. e. numai faptul, că statele balcanice, cele cu prisos de bucate, în acest an nu vor contribui cu mult la aprovizionarea cu bucate a statelor avizate la import.

Iată câteva date mai amănunțite din amintitul raport ministerial:

În prima săptămână a lui Iunie am avut zile mai mult uscate și foarte calde. Din 7 Iunie începând timpul s'a schimbat și aproape peste toată țara au urmat ploi, pe alocurea însoțite de furtuni mari și de ghiață. Deodată cu aceasta a scăzut și temperatura, ajungând binișor sub normal. Ghiața a căzut între altele și în comitatele: Arad, Caraș-Severin, Timiș, Alba-inf., Bistrița-Năsăud, Brașov, Târnava-mare și mică etc., dar pagubele cauzate până acum — cu puține excepțiuni — sunt neînsemnate. Ploile urmate din 7 Iunie încoace, — deși foarte neegale — au fost foarte binevenite pentru sămănături. Mai puține ploi au fost în ținutul de dincolo de Dunăre și între Dunăre și Tisa.

În urma ploilor sămănăturile cu excepțiunea ovăsului s'au îmbunătățit mult. În special se cunoaște aceasta la nătreurile artificiale și la plantele de săpat.

Dintre cele 4 soiuri principale de bucate prospectele recoltei la grâu și la seară s'au ridicat în urma datelor raporturilor agricole, dar cu toate acestea recolta ce se așteaptă nu se poate numi mai mult decât mijlocie. Tot asemenea la orz și ovăs. Însemnând excelență cu 1, bună cu 2, de mijloc cu 3, slăbuță cu 4 și slabă cu 5 vom avea următorul tablou al recoltelor după comitate:

	grâu,	secară,	orz,	ovăs,
		indoitura		
excelență 1	—	—	(2)	(1)
bună 2	12 (9)	13 (7)	36 (29)	24 (32)
mijlocie bună 2-3	14 (11)	14 (8)	11 (14)	20 (15)
mijlocie 3	34 (39)	30 (42)	16 (18)	19 (15)
slăbuță de mij. 3-4	1 (2)	3 (3)	—	—
slabă	2 (2)	3 (3)	—	—

Cifrele din paranteză arată datele evaluative din raportul oficial trecut.

Datele din raport referitoare la teritorul sămănat în toamna anului trecut și în primăvara anului acesta, date pe cari le arătăm și noi mai jos, nu sunt a se lua ca de tot exacte, fiind adunarea și prelucrarea lor

toemai acum în curgere. După constatările de până acum ale oficiului statistic central s'au sămănat: cu grâu de toamnă și de primăvară 5.415,435 jug.; cu secară 1.880,492 jug.; cu orz 2.112,820 jug.; cu ovăș 2.124,694 jug.; cu porumb 4.751,607 jug.; cu cartofi 1.137,918 jug.; cu napi de zahăr 322,569 jug.; cu tutun 83,284 jug.; și în fine cu in 22,800 jug. În comparație cu teritoriile sămănate și secerate resp. culese de fapt în anul premergător, în anul acesta, 1912/3, s'a sămănat: grâu mai puțin cu 11.97%, secară cu 4.32%, din contră orz mai mult cu 15.42%, ovăș cu 22.18%, porumb cu 12.19%, cartofi cu 5.73% și napi de zahăr cu 7.43%.

De aici se observă, că redus fiind teritoriul bucatelor de toamnă a crescut cu atât mai mult față de anul anterior teritoriile sămănate în primăvară.

Grâul acum înflorește și timpul îi priește foarte bine. Semnele de rugină în urma căldurilor de pe la începutul lui Iunie au dispărut aproape total. Ici-colea stricăciuni de insecte. Grânele din toamnă sămănate mai târziu sunt cam rari.

Secara a înflorit preste tot. Spicele sunt de regulă mari și destul de pline. Pe alocurea se aud plângeri că în urma ploilor de pe timpul înfloririi spicele ar fi rămas, multe, goale. Orzul de toamnă a înflorit, cel de primăvară acum înflorește. Timpul cald, mai în urmă umed îi priește și starea sămănăturilor de orz s'a îmbunătățit dela ultimul raport oficial încoace.

Ovășului nu i-a cam priit nici timpul cald și uscat, nici ploile de mai târziu, ne fiindu-i potrivite. Paiele sunt mai adesea mici și împresurate de buruieni. Stricăciuni de insecte încă se anunță. Porumbul și cartofii se desvoaltă foarte multămitor. S'au săpat deja pentru întâia-oară și progresează repede. Napii de zahăr și de nutreț deasemenea se desvoaltă frumos. Săpatul de-a două e terminat. Ici-colea mici stricăciuni de insecte la napii de nutreț. Rapița acum a început a se aduna de pe câmp și anume cu rezultate numai mijlocii, fiind cam rară. Legumăriile sunt frumoase dar încep să simtă lipsă de umezeală. Cânepa și inul sunt în general frumoase. Mai ales cânepa este mai preste tot locul deasă și mare. Dintre nutrețurile măiestrite trifoiul și lucerna la prima cosire au dat rezultate multămitoare în toate privințele. Cosirea fânețelor acum e în curgere. În ce privește cantitatea, rezultatele sunt diferite, dar calitatea nutrețurilor este în general bună.

Pășunile sunt încă în stare bună cu excepțiunea ținuturilor lipsite de ploaie. Dintre pomi, caișii, cu mici excepții, au fost nimiciți de înghețul din primăvară deci recolta e slabă. Cerașele și vișinele pe Șeșul cel mare, între Murăș și Tisa și în Ardeal vor da recolte mijlocii sau chiar bune, dar în celelalte părți ale țării sunt puține. Prune vor fi mai multe, dar adesea nesănătoase. Recolta de nuci promise a fi parte slabă. Mere și pere vor fi mai multe.

Direcțiunea școlii comerciale superioare gr.-or. române din Brașov.

Ordinea examenelor

publice de maturitate și de clasă de încheiere, cari se vor ține cu elevii școlii comerciale superioare gr.-or. române la finea anului școlar 1912/1913.

Examenul de maturitate se va ține în zilele de *Joi în 13, Vineri în 14 și Sâmbătă în 15 Iunie v. a. c.* în localul școlii. La acest examen, deschis pentru publicul mare, nu pot lua parte școlarii.

Examenele de clasă se vor ține în sala clasei a doua în zilele următoare dela 7—12 ore a. m.

Mercuri, în 19 Iunie v. Cl. I. comercială.

1. Religiuina, Prof. Dr. St. Stinghe.
2. Româna, Prof. I. Pricu.
3. Principii comerciale, Prof. I. Socaciu.
4. Maghiara, Prof. Dr. I. Baci.
5. Matematica, Prof. V. Micula.
6. Germâna, Prof. Dr. I. Baci.

Joi, în 20 Iunie v. Cl. II. comercială.

1. Religiuina, Prof. Dr. St. Stinghe.
2. Româna, Prof. A. Bârseanu.
3. Cunoștințe de drept, Prof. I. Socaciu.
4. Aritmetica comercială, Prof. I. C. Panțu.
5. Franceza, Prof. I. Pricu.
6. Chemia și Merceologia, Prof. A. Vlaicu.
7. Istoria, Prof. A. Bârseanu.

Vineri, în 21 Iunie v. Cl. I. comercială.

1. Fizica, Prof. V. Micula.
2. Franceza, Prof. I. Pricu.
3. Geografia, Prof. A. Bârseanu.
4. Istoria, Prof. A. Bârseanu.
5. Aritmetica comercială, Prof. I. C. Panțu.

Sâmbătă, în 22 Iunie v. Cl. II. comercială.

1. Maghiara, Prof. Dr. I. Baci.
2. Matematica, Prof. I. Micula.
3. Geografia, Prof. A. Bârseanu.
4. Contabilitatea, Prof. I. Pricu.
5. Economia națională, Prof. I. Socaciu.
6. Germâna, Prof. Dr. I. Baci.

Luni în 17 Iunie v. a. c. la 7 ore dimineața va fi examenul verbal cu privațiștii clasei I. și II. comerciale.

Sâmbătă, în 29 Iunie v., după serviciul divin, la care vor participa toți elevii și profesorii, se va încheia în mod solemn anul școlar 1912/1913 în edificiul școlii.

La încheierea anului școlar în 29 Iunie v. fiecare elev va primi certificat școlar, și un exemplar din anuarul școlii. Elevii absenți, precum și restanțierii de didactru etc., nu vor primi nici certificatul, nici anuarul școlii.

La examenele acestea, precum și la festivitatea de încheiere a anului școlar, sunt invitați cu toată stima părinții, amicii și binevoitorii acestei școlii.

Brașov (Brassó), la 31 Maiu 1913.

Direcțiunea.

CRONICĂ.

Adunarea generală a „Solidarității”. Duminică la 22 crt. reprezentanții băncilor noastre asociate sub steagul «Solidarității» se întrunesc în a V-a adunare generală ordinară a însoțirii noastre la Sebeșul-săsesc. Iar în ziua premergătoare adunării generale se va întruni, tot acolo, corpul revizorilor-experti ai «Solidarității» la a III-a conferință ordinară a sa.

Sunt ambele, întruniri de bărbați serioși, la discuții și muncă serioasă, precum deamună și serioasă a fost și în trecut activitatea dezvoltată de «Solidaritatea» și organele ei, întru promovarea intereselor adevărate și binepricepute ale organizației noastre financiare-economice.

Înalta pricepere a conducătorilor însoțirii noastre pentru trebuințele reale și practice ale băncilor noastre și a poporului nostru și devotamentul, ce i-a caracterizat și în trecut în lucrările lor, sunt o cheazăsigură, că hotărârile, ce se vor lua în adunarea generală, în preajma căreia ne aflăm, vor însemna un nou pas înainte pe calea progresului și consolidării noastre pe teren economic.

Pătrunși de aceasta convingere salutăm adunarea generală dela Sebeșul-săsesc, dorind lucrărilor sale cel mai desăvârșit succes!

Necrolog. Ioan Oncescu, prezidentul Direcțiunii institutului «Sebeșana» din Sebeșul săsesc a răposat la 14 crt. în etate de 73 de ani.

„Peatra”, banca economică-comercială și de credit, societate pe acții, pe care o întemeiază în Sibiiu dl Iuliu de Bărdossy și soții, — după-ce în anul trecut a ținut deja o adunare generală de constituire — a convocat pe 29 crt. pe subseriiitorii acțiilor la o nouă — și probabil ultima — adunare generală de constituire.

Aceasta cea mai nouă fondare de bancă românească, de a căreia necesitate urgentă fondatorii, cum se vede, sunt adânc convinși — a atras până și atențiunea ziarelor maghiare din capitală, căci iată ce scrie despre ea un ziar fruntaș:

„Naționalistii (?) cum se vede nu prea simt încordarea pieței de bani; în butul situației precare financiare Români sibiieni (?) au hotărât înființarea unei noue bănci, care deja curând își va începe activitatea”. Să o vedem!

Un proces monstru pentru uzură. Procesul pentru uzură al băncii „Tartolci Népbank” din comitatul Sătmăruului și al directorului ei Israel Hersch și soții, despre care am amintit și noi la timpul său în această revistă s'a început în zilele trecute la tribunalul din Sătmăr. Banca și faimosul ei director sunt acuzați pentru 1158 cazuri de uzură de cea mai neomenească, comisă — durere — în majoritatea lor în paguba țăranilor Români din acel ținut Pertractarea va ținea 3—4 săptămâni.

Un congres al absolvenților școalelor superioare de comerț. Comitetul „Corpului absolvenților școalelor superioare de comerț” din România, cu sediul în București, a decis să convoace pe zilele de 13, 14 și 15 Septembrie a. c. un congres al absolvenților școalelor superioare de comerț din țară și străinătate, spre a discuta chestiuni de interes profesional.

S U M A R.

Situația financiară. — Chestiunea izlăzurilor comune. — Băncile săsești din Ardeal. — Bancherul din provincie. — Direcțiunea școalei comerciale superioare gr.-or. române din Brașov. — Agricultură: Situațiunea agricolă. — Cronică: Adunarea generală a «Solidarității». Necrolog, «Peatra» banca economică-comercială și de credit societate pe acții, Un proces monstru pentru uzură, Un congres al absolvenților școalelor superioare de comerț.

„IULIA”

institut de credit și economii soc. pe acții în Alba-Iulia.

C O N C U R S.

Pentru ocuparea postului de **practicant** la institutul de credit și economii «IULIA» în Alba-Iulia se publică concurs cu termenul până la 6 Iulie 1913 st. n.

Salariul anual e 1080 coroane.

Dela reflectanți se recere absolvarea școalei comerciale, cu maturitate și a posedate în vorbire și scriere limba română, maghiară și germană.

După un an, dacă va corespunde, se va avansa și îmbunătăți salariul.

Alba-Iulia, în 13 Iunie 1913.

DIRECȚIUNEA.

Se caută

pentru

Banca generală de asigurare din Sibiiu

în scopul lucrărilor sale de organizație și acvițiție de afaceri **bărbați harnici, diligenți și pricepuți**, cari se angajează imediat în condițiuni favorabile. Preferință au cei cu praxa de afaceri și cu cautiune. Persoane începătoare cu cultura potrivită și cu intențiuni serioase de a se dedica carierei de asigurători, deasemenea sunt preferite. Ceice reflectează la asemenea funcțiuni, sunt rugați a se adresa cu încredere la centrala băncii în Sibiiu (edificiul «Albina») sau la agentura principală din Arad (Józseffőherczeg ut 1/a) ori la cea din Brașov (filiala «Albina»).

Depozit românesc

de pian și armoniuri în Sibiiu.

Piane și pianine, din cele mai bune fabrici se pot procura cu prețuri foarte moderate la

Timotei Popovici,

profesor de muzică.

Sibiiu, Strada Cisnădiei Nr. 7 etajul I.